

наявної понятійної бази тощо.

Компетентнісний підхід до формування понять спрямований на те, щоб ученя на основі здобутих знань міг самостійно аналізувати процеси, явища, що відбуваються у навколишньому світі, щоб знання стали інструментом вирішення проблем, що виникають або можуть виникнути у реальному житті. За умов компетентнісного підходу завдання вчителя полягає у максимальному розкритті та використанні суб'єктивного досвіду учня, збагаченні його науковим змістом.

Перспективними є подальші дослідження дидактичних засад і методики реалізації компетентнісного підходу до формування понять.

Література

1. Кузнецова Н.Е. Формирование систем понятий в обучении химии. – М: Просвещение, 1989. – 144 с: ил. – (Б-ка учителя химии).
2. Лашевська Г.А., Титаренко Н.В. Результати дослідження якості хімічної освіти // Біологія і хімія в шк. – 2006. – №1. – С. 8-11.
3. Методика преподавания химии: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по хим. и биол. спец. – М.: Просвещение, 1984. – 415 с, ил.
4. Халаш Г. Индивидуальные компетенции и запросы общества // Страсбург, Совет Европы, 1996 (DECS/SE (96, 15)).

РУХОВА АКТИВНІСТЬ В СИСТЕМІ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

Денисовець Т.М., Медяник О.Д. (Полтава)

Важливим завданням реформування освіти в Україні є забезпечення умов формування особистості, яка дотримується здорового способу життя, оскільки здоров'я людини – основа її повноцінного розвитку та здатності до розв'язання соціальних та економічних проблем державотворення.

Здоров'я людини є однією з найважливіших функціональних характеристик і в значній мірі визначається найзагальнішими атрибутивними її рисами – від видових до індивідуальних. Сьогодні стан популяційного здоров'я населення України можна вважати кризовим, про що свідчить істотне зменшення середньої тривалості життя населення за останні два десятиріччя. Причинами кризи стали такі чинники, як радикальні зміни структури суспільства і незадовільне матеріальне становище значних прошарків населення, відсутність у частини населення навичок здорового способу життя, негативний вплив навколишнього природного середовища, обмежена рухова активність.

Реальний стан здоров'я населення України і критична демографічна ситуація вимагають невідкладних неординарних рішень, пошуку найбільш адекватних заходів, насамперед профілактичних. Такий підхід найдоцільніший як із соціально – гігієнічних, медико -демографічних, так і педагогічних позицій. Вивчення ситуації щодо стану здоров'я та способу життя дитини, її життєдіяльності у сім'ї, адаптації до нових умов існування, природного вигодовування на першому році життя – надзвичайно важливий і вкрай необхідний етап в оптимізації роботи педагога з молодшими школярами:

Оцінку здоров'я дітей проводять шляхом вивчення пре- і постнатально-го анамнезу, захворюваності та показників фізичного розвитку. Але за визначенням Всесвітньої організації охорон здоров'я, здоров'я – це стан повного фізичного, психічного та соціального благополуччя людини, а не лише відсутність хвороб чи фізичних вад.

Ось чому до вирішення цього питання треба підходити комплексно з поглибленням вивченням психічних особливостей кожної окремої дитини та врахування впливу соціально – економічних факторів. Одним із інтегральних показників, що характеризують стан здоров'я дітей є фізичний розвиток. Адекватний фізичний розвиток є найбільш об'єктивним та позитивним показником здоров'я і на кожному віковому етапі характеризується певною сукупністю морфологічних і функціональних ознак організму. Встановлену пряму залежність цих показників від спадкового фону, а також умов життя і виховання дітей та підлітків, поліпшуючи, як можна цілеспрямовано впливати на хід фізичного розвитку, а часом і на генотипові особливості організму.

Молодший шкільний вік називають латентним, спокійним, оскільки для нього характерно відносно рівномірний ріст і розвиток усіх органів і систем. Щорічний приріст складає 4-5см, маса тіла збільшується на 2-3кг. Організм ніби накопичує сили перед слідуючим, найскладнішим періодом життя людини – періодом статевого дозрівання.

Однією з основних ознак здорового способу життя є висока фізична активність – рух Величезні можливості, закладені в організмі кожної людини, можуть бути реалізовані в здоров'я і активне довголіття тільки за умов постійної дружби з фізичними навантаженнями. На жаль, більшість людей нашої держави ведуть малорухомий спосіб життя. Саме серед них формується багатомільйонна армія людей, які не можуть вважатися повністю здоровими, але поки що екстреної медичної допомоги не потребують.

Фізичний розвиток багато в чому залежить від дозованої рухової активності людини, регулярних занять фізичною культурою. Недостатність рухової активності викликає багато скарг і симптомів: швидку втому, зниження працездатності, порушення концентрації уваги, підвищену нервово – емоційну збудливість. Наукою – технічний прогрес, інтенсифікація навчального процесу в школі і вдома знижують рухову активність дітей та підлітків. Термін «рухова активність» означає суму рухів, що виконуються людиною протягом доби. Для задоволення потреби в рухах дитина, 5-6 років повинна робити щодня від 11-13,5 тисяч кроків, семи – 14-15 тисяч, восьми-одиннадцяти – 15-20 тисяч. Об'єм рухової активності за тиждень становить для молодших школярів – 20 – 26 годин.

Під гіпокінезією та гіподинамією розуміють недостатність м'язової діяльності людини. Гіпокінезія означає зменшення рухової діяльності і обмеження рухів, а гіподинамія – зменшення сили скорочення м'язів. У звичайних умовах ці стани, як правило, поєднуються, тому часто користуються терміном «гіподинамія». Гіподинамія являє собою особливий стан організму, викликаний тривалим обмеженням м'язової діяльності.

Обмеження рухливості – гіпокінезія – впливає на ріст і розвиток, на стан здоров'я і фізичну дієздатність школярів. Гіпокінезія веде до погіршення діяльності серцево – судинної системи і органів дихання, гальмує обмін речовин. Вона пагубно впливає на центральну нервову систему, знижує працездатність і сприяє виникненню раннього стомлення. У школярів з руховою активністю у 2-3 рази нижче за гігієнічну норму було виявлено комплекс розладів, які затримували руховий апарат, обмінні процеси, імунно-біологічну резистентність і працездатність організму. Цей комплекс називається гіподинамія – руховий «голод». При низькій руховій активності спостерігається:

- зниження обмінних процесів і збільшення маси тіла;
- відставання розвитку м'язової системи, погіршення постави;
- відставання основних фізичних якостей (швидкості, сили, спритності, витривалості);
- зниження фізичної працездатності і загальної фізичної підготовленості;
- звуження функціональних можливостей серця, легенів;

- зниження загальної імунно-біологічної реактивності;
- швидка втома від напруженої розумової роботи.

Руховий «голод» сповільнює загальні темпи розвитку і росту, збільшує невідповідність між морфологічними і функціональними показниками організму, сприяє перевтомі. Гіподинамія вважається одним з вагомих «факторів ризику», що можуть сприяти виникненню ряду захворювань, навіть у молодому віці: ожиріння, цукрового діабету, захворювань серцево – судинної системи, нервово – психічних розладів функціонального характеру.

Якщо гіподинамія виникає в дитинстві, в зрілому і похилому віці вона поглиблюється. Тому боротьбу з гіподинамією розглядають як важливу біологічну і соціальну, в тому числі й педагогічну проблему. Особливо гостро дана проблема постає в даний час, коли рівень життя і здоров'я населення значно знизився. Вирішення даної проблеми лягає на плечі вчителів загальноосвітньої школи, особливо молодших класів.

УПРОВАДЖЕННЯ ІДЕЙ А.С. МАКАРЕНКА В ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ

Дригайло С.М. (Харків)

Люблю я школу,
Рідну школу.
Тут я дорослішаю,
ут я навчаюсь
І мені цікаво,
І я пишаюсь,
Тим, що я учень
Сотої школи.

Можливо, в цих рядках, які належать учню п'ятого класу Борченко Роману, і не витримані всі правила складання поетичних творів, але вони йдуть з глибини дитячого серця. І якщо вони все ж таки з'явилися на світ, то наша школа, особлива, не схожа на інші.

У Лісопарковій зоні, серед могутніх дубів та струнких берізок гуде дитячим гомоном Харківська загальноосвітня школа І-Ш ступенів № 100 ім. А.С. Макаренка. Життєве кредо педагогічного колективу – слова Макаренка «Працювати з вірою в людину, з серцем, з гуманізмом. З Любов'ю та Тривоною».

Особлива увага в школі приділяється виховній роботі, мета якої – формування творчої особистості, що не тільки володіє визначеним запасом знань, а здатної аналізувати процеси, що відбуваються, роботи висновки і приймати самостійно рішення. Тому не випадково школа була переможцем конкурсу «Школа року» у номінації «Діти – майбутнє України».

Модель учнівського самоврядування школи перемогла у Всеукраїнському конкурсі «На кращу модель учнівського самоврядування». У навчально-виховному процесі використовуються багато педагогічних технологій. І особливе місце займає технологія Макаренка А.С. – виховання в колективі і через колектив.

Визначальним у досягненні цієї мети є позитивний морально-психологічний клімат усього процесу формування учнівського колективу. Тільки за наявності позитивних, а іноді негативних переживань можна твердити про гармонійний характер колективотворення. Не можна не погодитись з думкою А.С. Макаренка, що позитивно згуртований колектив визначається: